Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

23 päivänä marraskuuta 2017 *

Muutoksenhaku – Kansanterveys – Kuluttajansuoja – Asetus (EY) N:o 1924/2006 – Elintarvikkeita koskevat terveysväitteet – 13 artiklan 3 kohta – Elintarvikkeita koskevien sallittujen terveysväitteiden luettelo – Kasviperäiset aineet – Terveysväitteet, joiden käsittely on kesken – Laiminlyöntikanne – SEUT 265 artikla – Euroopan komission kannanmäärittely – Oikeussuojan tarve – Asiavaltuus

Yhdistetyissä asioissa C-596/15 P ja C-597/15 P,

joissa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvista kahdesta valituksesta, jotka on pantu vireille 13.11.2015,

Bionorica SE, kotipaikka Neumarkt (Saksa) (C-596/15 P),

ja

Diapharm GmbH & Co. KG, kotipaikka Münster (Saksa) (C-597/15 P),

edustajinaan M. Weidner, T. Guttau ja N. Hußmann, Rechtsanwälte,

valittajina,

ja joissa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään S. Grünheid ja M. Wilderspin,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit J. Malenovský, M. Safjan (esittelevä tuomari), D. Šváby ja M. Vilaras,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 19.1.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.4.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Bionorica SE ja Diapharm GmbH & Co. KG vaativat valituksillaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa Bionorica v. komissio 16.9.2015 antaman määräyksen (T-619/14, ei julkaistu, EU:T:2015:723; jäljempänä asiassa T-619/14 annettu määräys) ja asiassa Diapharm v. komissio 16.9.2015 antaman määräyksen (T-620/14, ei julkaistu, EU:T:2015:714; jäljempänä asiassa T-620/14 annettu määräys), joilla unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt niiden kanteet, joissa vaadittiin toteamaan Euroopan komission laiminlyönti siltä osin kuin komission väitettiin lainvastaisesti jättäneen kehottamatta Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaista (EFSA) arvioimaan kasviperäisiä aineita koskevat terveysväitteet elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveysväitteistä 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1924/2006 (EUVL 2006, L 404, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna 15.1.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 109/2008 (EUVL 2008, L 39, s. 14; jäljempänä asetus N:o 1924/2006), 13 artiklan 3 kohdan mukaisen sallittuja terveysväitteitä koskevan lopullisen luettelon hyväksymiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Päätös 1999/468/EY

2 Menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28.6.1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY (EYVL 1999, L 184, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna 17.7.2006 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2006/512/EY (EUVL 2006, L 200, s. 11; jäljempänä päätös 1999/468), 5 a artiklassa säännellään valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä.

3 Päätös 1999/468 on kumottu yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä, 16.2.2011 annetun asetuksen (EU) N:o 182/2011 (EUVL 2011, L 55, s. 13) 12 artiklan ensimmäisellä kohdalla. Tämän asetuksen 12 artiklan toisen kohdan mukaan päätöksen 1999/468 5 a artiklan vaikutukset pysyvät kuitenkin voimassa niiden voimassa olevien perussäädösten osalta, joissa siihen viitataan.

Asetus (EY) N:o 178/2002

4 Elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28.1.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 (EYVL 2002, L 31, s. 1) 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Muut määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan

– –

2) ’elintarvikeyrityksellä’ voittoa tuottavaa tai tuottamatonta, julkista tai yksityistä yritystä, joka toteuttaa mitä tahansa toimia, jotka liittyvät mihin tahansa elintarvikkeiden tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheisiin;

3) ’elintarvikealan toimijalla’ luonnollista tai oikeushenkilöä tai -henkilöitä, jotka ovat vastuussa elintarvikelainsäädännön vaatimusten noudattamisen varmistamisesta valvonnassaan olevassa elintarvikeyrityksessä;

– –”

Asetus N:o 1924/2006

5 Asetuksen N:o 1924/2006 johdanto-osan 23 perustelukappaleen mukaan ”terveysväitteet olisi hyväksyttävä käytettäviksi yhteisössä vain, jos niitä on arvioitu tieteellisesti korkeimpien standardien mukaisesti. Näiden väitteiden tieteellisen arvioinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi [EFSAn] olisi tehtävä tällaiset arvioinnit. – –”

6 Tämän asetuksen 2 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, 1 kohdan a alakohdassa ja 2 kohdan 5 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa sovelletaan:

a) [asetuksen N:o 178/2002 3 artiklan 3] – – kohdan – – mukaisia käsitteiden – – ’elintarvikealan toimija’ – – määritelmiä;

– –

2. Lisäksi sovelletaan seuraavia määritelmiä:

– –

5) ’terveysväitteellä’ tarkoitetaan väitettä, jossa todetaan, esitetään tai annetaan ymmärtää, että elintarvikeryhmän, elintarvikkeen tai sen ainesosan ja terveyden välillä on yhteys;

– –”

7 Asetuksen N:o 1924/2006 3 artiklan, jonka otsikko on ”Väitteitä koskevat yleiset periaatteet”, toisen kohdan a alakohdassa säädetään, että ravitsemus- ja terveysväitteet eivät saa olla ”totuudenvastaisia, moniselitteisiä tai harhaanjohtavia”.

8 Tämän asetuksen 6 artiklan, jonka otsikko on ”Väitteitä koskeva tieteellinen näyttö”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Ravitsemus- ja terveysväitteiden on perustuttava yleisesti hyväksyttyyn tieteelliseen näyttöön, jolla ne on osoitettu oikeiksi.”

9 Kyseisen asetuksen 10 artiklan, jonka otsikko on ”Erityiset edellytykset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Terveysväitteet ovat kiellettyjä, jolleivät ne täytä II luvun yleisiä edellytyksiä ja tämän luvun erityisiä edellytyksiä, jolleivät ne ole saaneet tämän asetuksen mukaista hyväksyntää ja jolleivät ne sisälly 13 ja 14 artiklassa tarkoitettuihin hyväksyttyjen väitteiden luetteloihin.”

10 Saman asetuksen 13 artiklan otsikko on ”Muut kuin sairauden riskin vähentämiseen ja lasten kehitykseen ja terveyteen viittaavat terveysväitteet”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Terveysväitteet, jotka kuvaavat

a) ravintoaineen tai muun aineen vaikutusta kasvuun, kehitykseen ja elimistön toimintaan, tai

b) psykologisia toimintoja ja käyttäytymistä, tai

c) laihtumista, painon kontrollointia, näläntunteen vähentymistä, kylläisyydentunteen lisääntymistä tai ruokavalion energiasisällön vähentymistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [laihdutukseen tarkoitetuista vähäenergiaisista elintarvikkeista 26.2.1996 annetun komission] direktiivin 96/8/EY [(EYVL 1996, L 55, s. 22)] soveltamista,

tai joissa viitataan niihin, ja joihin viitataan 3 kohdassa tarkoitetussa luettelossa, voidaan esittää ilman 15–19 artiklassa säädettyjä menettelyitä, mikäli

i) ne perustuvat yleisesti hyväksyttyyn tieteelliseen näyttöön, ja

ii) keskivertokuluttaja ymmärtää ne helposti.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2008 luettelot 1 kohdassa tarkoitetuista väitteistä sekä niihin sovellettavista edellytyksistä ja viittaukset asiaan liittyviin tieteellisiin perusteluihin.

3. Kuultuaan [Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaista (EFSA)] komissio hyväksyy – – yhteisön luettelon, jonka tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia sitä täydentämällä, 1 kohdassa tarkoitetuista sallituista väitteistä ja kaikki tarpeelliset näiden väitteiden käyttöä koskevat edellytykset viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2010.

4. Kaikki sellaiset muutokset 3 kohdassa tarkoitettuun luetteloon, jotka perustuvat yleisesti hyväksyttyyn tieteelliseen näyttöön ja joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia sitä täydentämällä, tehdään [EFSAn] kuulemisen jälkeen – – komission omasta aloitteesta tai jäsenvaltion pyynnöstä.

5. Kaikki 3 kohdassa tarkoitettuun luetteloon tehtävät lisäykset, jotka perustuvat uuteen tieteelliseen näyttöön – –, hyväksytään 18 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, paitsi kun on kyse lasten kehitykseen ja terveyteen viittaavista väitteistä – –”

11 Asetuksen N:o 1924/2006 17 artiklan, jonka otsikkona on ”Yhteisön hyväksyntä”, 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kaikki elintarvikealan toimijat voivat käyttää 13 ja 14 artiklassa tarkoitettuihin luetteloihin sisältyviä terveysväitteitä niihin sovellettavien edellytysten mukaisesti – –”

12 Kyseisen asetuksen 25 artiklan, jonka otsikko on ”Komiteamenettely”, 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen [1999/468] 5 a artiklan 1–4 kohtaa sekä 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.”

13 Mainitun asetuksen 28 artiklan, jonka otsikko on ”Siirtymätoimenpiteet”, 5 ja 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”5. Edellä 13 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja terveysväitteitä voidaan esittää tämän asetuksen voimaantulopäivän ja 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun luettelon hyväksymisen välisenä aikana elintarvikealan toimijoiden vastuulla, mikäli väitteet ovat tämän asetuksen ja niihin sovellettavien kansallisten säännösten mukaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 24 artiklassa tarkoitettujen turvaamistoimenpiteiden hyväksymistä.

6. Muihin kuin 13 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 14 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin terveysväitteisiin, joita on kansallisten säännösten mukaisesti käytetty ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää, sovelletaan seuraavia säännöksiä:

a) terveysväitteet, jotka on arvioitu ja hyväksytty jäsenvaltiossa, hyväksytään seuraavin edellytyksin:
   i) jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2008 nämä väitteet sekä selvitys väitteen tueksi esitetyn tieteellisen näytön arvioinnista;
   ii) [EFSAa] kuultuaan komissio tekee – – tällä tavalla hyväksyttyjä terveysväitteitä koskevan päätöksen, jonka tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia sitä täydentämällä.

   Terveysväitteitä, joita ei hyväksytä tämän menettelyn mukaisesti, voidaan käyttää kuuden kuukauden ajan päätöksen tekemisestä;

b) terveysväitteet, joita ei ole arvioitu eikä hyväksytty jäsenvaltiossa: näitä terveysväitteitä voidaan käyttää edelleen edellyttäen, että tämän asetuksen mukainen hakemus tehdään viimeistään 19 päivänä tammikuuta 2008; terveysväitteitä, joita ei hyväksytä tämän menettelyn mukaisesti, voidaan käyttää kuuden kuukauden ajan 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun päätöksen tekemisestä.”

Asetus (EU) N:o 432/2012

14 Muiden kuin sairauden riskin vähentämiseen ja lasten kehitykseen ja terveyteen viittaavien elintarvikkeita koskevien sallittujen terveysväitteiden luettelosta 16.5.2012 annetun komission asetuksen (EU) N:o 432/2012 (EUVL 2012, L 136, s. 1) johdanto-osan 10 ja 11 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(10) Komissio on valinnut arvioitavaksi joukon väitteitä, joissa viitataan kasvien ja yrttien ainesosien, jotka tunnetaan yleisesti ’kasviperäisinä aineina’, vaikutuksiin, joita koskeva [EFSAn] tieteellinen lausunto ei ole vielä valmistunut. Lisäksi on joukko terveysväitteitä, joita on arvioitava tarkemmin ennen kuin komissio voi harkita niiden sisällyttämistä sallittujen väitteiden luetteloon tai jotka on jo arvioitu mutta joiden käsittely komissiossa on vielä kesken muista perustelluista syistä.

(11) Väitteet, joiden arviointi [EFSAssa] tai käsittely komissiossa on vielä kesken, julkaistaan komission verkkosivustolla – – ja niitä saa edelleen käyttää asetuksen – – N:o 1924/2006 28 artiklan 5 ja 6 kohdan mukaisesti.”

15 Tämän asetuksen 2 artiklan, jonka otsikko on ”Voimaantulo ja soveltaminen”, kolmannessa kohdassa säädetään, että asetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja että sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Asioiden taustat

16 Asioiden merkitykselliset taustat, sellaisena kuin ne on esitetty asioissa T-619/14 ja T-620/14 annetuissa määräyksissä, voidaan tiivistää seuraavasti.

17 Bionorica on yritys, joka valmistaa ja pitää kaupan farmaseuttisia tuotteita ja ravintolisiä Euroopan markkinoilla ja joka tässä tarkoituksessa käyttää tuotteidensa merkinnöissä ja niiden mainonnassa terveysväitteitä.

18 Diapharm on yritys, joka tarjoaa kansainvälisesti useita palveluja terveysalalla. Merkittävä osa sen toiminnasta koostuu yrityksille annettavasta sellaisia terveysväitteitä koskevasta neuvonnasta, jotka liittyvät elintarvikkeisiin ja erityisesti ravintolisiin.

19 Asetuksen N:o 1924/2006 antamisen jälkeen komissio vastaanotti tämän asetuksen 13 artiklan 2 kohdan nojalla jäsenvaltioilta yhteensä noin 44 000 terveysväitettä. Komissio laati näiden terveysväitteitä koskevien kansallisten luettelojen perusteella yhdistetyn luettelon.

20 Komissio toimitti 24.7.2008 EFSAlle asetuksen N:o 1924/2006 13 artiklan 3 kohdan nojalla mainittuja väitteittä koskevaa tieteellistä lausuntoa koskevan virallisen pyynnön. Tässä yhteydessä komissio toimitti EFSAlle terveysväitteitä koskevan yhdistetyn luettelon ensimmäisen osan. Luettelon muut osat toimitettiin EFSAlle marraskuussa ja joulukuussa 2008 sekä lisäyksellä maaliskuussa 2010, ja näin tutkittavien terveysväitteiden lopullinen määrä oli 4 637. EFSA teki tieteellisen arvioinnin komission esittämistä terveysväitteistä lokakuun 2009 ja heinäkuun 2011 välisenä aikana.

21 Komissio julkaisi 27.9.2010 internetsivustollaan lehdistötiedotteen, jossa se ilmoitti, että terveysväitteiden suuren määrän ja niiden käsittelyn viivästymisen vuoksi komissio puolsi Euroopan unionissa hyväksyttyjä terveysväitteitä koskevan luettelon vaiheittaista hyväksymistä koskevan menettelyn käyttöönottoa. Lisäksi komission mukaan tämän luettelon hyväksymismenettelyn ensisijaisten tavoitteiden uudelleenmäärittelyn syynä olivat ilmoitetut ongelmat kasviperäisten ainesosien kohtelussa terveysväitteitä koskevassa ja toisaalta perinteisiä kasvirohdosvalmisteita koskevassa lainsäädännössä sekä tarve jatkaa näiden aineiden yhdenmukaista kohtelua koskevaa arviointia. Tämän johdosta komissio kehotti EFSAa keskeyttämään väliaikaisesti kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden arvioinnin ja keskittämään arviointinsa kaikkiin muihin esitettyihin väitteisiin, jotta ne sisältävä luettelo voitaisiin hyväksyä mahdollisimman pian. Tässä yhteydessä komissio selitti, että muita kuin kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden arviointi tehtäisiin ensin, ja kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden arviointi tämän jälkeen.

22 Komissio antoi 16.5.2012 asetuksen N:o 432/2012. Tässä asetuksessa komissio hyväksyi yhdistetyn terveysväitteitä koskevan luettelon 497 luettelokohdasta kaikkiaan 222 sellaista terveysväitettä sisältävän osittaisen luettelon, joiden osalta EFSA päätteli esitettyjen tietojen perusteella, että elintarvikeryhmän, elintarvikkeen tai sen ainesosan ja väitetyn vaikutuksen välille voitiin vahvistaa syy-seuraussuhde.

23 Komissio määritti samana päivänä yli 2 000 sellaisen väitteen luettelon, joiden arviointia EFSAssa ei ollut vielä saatu valmiiksi tai joista komissio itse ei ollut vielä lausunut, ja julkaisi tämän luettelon internetsivustollaan. Komission mukaan nämä väitteet, jotka koskivat pääasiallisesti kasviperäisten aineiden vaikutuksia, olivat vielä ratkaisematta ja näin ollen niitä voitiin yhä käyttää asetuksen N:o 1924/2006 28 artiklan 5 ja 6 kohdassa säädetyn siirtymäjärjestelmän mukaisesti. Vaikka komissio on saattanut myöhemmin ajan tasalle asetuksella N:o 432/2012 hyväksytyn luettelon sallituista terveysväitteistä, kasviperäisiä aineita koskevat terveysväitteet ovat jääneet ratkaisematta.

24 Bionorica pyysi 22.4.2014 päivätyllä kirjeellä ja Diapharm 24.4.2014 päivätyllä kirjeellä komissiota aloittamaan kasviperäisiä aineita koskevia terveysväitteitä koskevan arvioinnin uudelleen ja erityisesti kehottamaan EFSAa jatkamaan tätä terveysväitteiden arviointia välittömästi, jotta voitaisiin hyväksyä asetuksen N:o 1924/2006 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu terveysväitteitä koskeva täydellinen luettelo. Ne ilmaisivat myös aikomuksensa saattaa asia unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, mikäli komissio ei ryhtyisi toimenpiteisiin.

25 Komissio vastasi 19.6.2014 päivätyillä kirjeillä (jäljempänä 19.6.2014 päivätyt kirjeet) näihin Bionorican ja Diapharmin esittämiin toimintapyyntöihin toteamalla muun muassa seuraavaa:

”Kuten tiedätte, komissio aloitti niin sanottuja kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden tarkastelun sen jälkeen, kun useat jäsenvaltiot ja sidosryhmät olivat esittäneet huolensa siitä, että kasviperäisiä aineita sisältäviä valmisteita kohdeltiin eri tavalla yhtäältä terveysväitteitä koskevassa lainsäädännössä ja toisaalta perinteisiä kasvirohdosvalmisteita koskevassa lainsäädännössä.

Komissio on kehottanut [EFSAa] keskeyttämään kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden tieteellisen arvioinnin tämän tarkastelun ajaksi. Komissio on tietoinen tämän monitahoisen aiheen merkityksestä sekä kuluttajille että elintarvikealan toimijoille. Komissiolle olisi kuitenkin annettava riittävästi aikaa ja taustatietoja parhaan toimintatavan määrittämiseksi tässä asiassa.”

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja asioissa T-619/14 ja T-620/14 annetut määräykset

26 Bionorica ja Diapharm vaativat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 19.8.2014 jättämillään kannekirjelmillä, että unionin yleinen tuomioistuin toteaisi komission syyllistyneen laiminlyöntiin, koska tämä oli sääntöjenvastaisesti jättänyt kehottamatta EFSAa tekemään arvioinnin kasviperäisten aineiden terveysväitteistä asetuksen N:o 1924/2006 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti sallittujen terveysväitteiden lopullisen luettelon hyväksymiseksi.

27 Komissio esitti unionin yleiseen tuomioistuimeen 20.11.2014 toimittamillaan erillisillä asiakirjoilla oikeudenkäyntiväitteitä, joista Bionorica ja Diapharm esittivät 19.12.2014 huomautuksensa vaatien unionin yleistä tuomioistuinta hylkäämään väitteet ja ratkaisemaan asiakysymyksen.

28 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi Bionorican nostaman kanteen asiassa T-619/14 antamallaan määräyksellä ja Diapharmin kanteen asiassa T-620/14 antamallaan määräyksellä ja velvoitti ne korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

29 Unionin yleinen tuomioistuin tutki aluksi, täyttivätkö Bionorican ja Diapharmin laiminlyöntikanteet SEUT 265 artiklan mukaiset edellytykset, ja totesi asioissa T-619/14 ja T-620/14 antamiensa määräysten 26 kohdassa, että nämä kanteet oli jätettävä tutkimatta näiden edellytysten täyttymättä jäämisen vuoksi.

30 Tarkemmin sanoen unionin yleinen tuomioistuin huomautti näiden määräysten 19 ja 20 kohdassa, että SEUT 265 artiklassa määrätyt laiminlyöntikanteen tutkittavaksi ottamista koskevat edellytykset eivät täyttyneet, koska toimimaan kehotettu toimielin oli määritellyt kantansa tähän kehotukseen ennen kanteen nostamista, ja totesi tämän jälkeen määräysten 23 kohdassa, että 19.6.2014 päivätyt kirjeet kumpikin kokonaisuutena luettuina ja siltä osin kuin niissä kuvailtiin syy, jonka vuoksi kyseessä oleva terveysväitteitä koskeva arviointimenettely oli päätetty keskeyttää, ja ilmoitettiin Bionoricalle ja Diapharmille, että komissio tarvitsi enemmän aikaa ja tarkempia tietoja viimeksi mainitun kysymyksen tutkimiseksi, olivat riittävät selkeät ja tarkat, jotta Bionorica ja Diapharm saattoivat ymmärtää niiden esittämiä pyyntöjä koskevan komission kannan eli sen, että tämä ei kehottanut EFSAa ryhtymään pyydettyyn arviointiin.

31 Tämän johdosta unionin yleinen tuomioistuin luokitteli näiden määräysten 24 kohdassa mainitut kirjeet SEUT 265 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuksi kannanmäärittelyksi, joten kyse ei enää ollut komission laiminlyönnistä.

32 Unionin yleinen tuomioistuin on todennut tässä yhteydessä asioissa T-619/14 ja T-620/14 antamiensa määräysten 25 kohdassa, että se, että komission vastaus ei tyydyttänyt Bionoricaa ja Diapharmia, oli tältä osin merkityksetön. EY 265 artikla nimittäin koski ratkaisun tekemisen tai kannan määrittämisen laiminlyöntiä eikä asianosaisten tahtomasta toimenpiteestä poikkeavan toimenpiteen toteuttamista.

33 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin tutki täydellisyyden vuoksi komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen, joka perustui siihen, että Bionoricalta ja Diapharmilta puuttui oikeussuojan tarve, ja totesi asiassa T-619/14 antamansa määräyksen 56 kohdassa ja asiassa T-620/14 antamansa määräyksen 55 kohdassa, että niiden laiminlyöntikanteet oli jätettävä tutkimatta myös oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi.

34 Unionin yleinen tuomioistuin teki tältä osin johtopäätöksen, joka on ilmaistu asiassa T-619/14 annetun määräyksen 39 ja 55 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 39 ja 54 kohdassa ja jonka mukaan Bionorica ja Diapharm eivät kumpikaan olleet esittäneet riittävää näyttöä siitä, miten se, että EFSA arvioisi uudelleen kasviperäisiä aineita koskevat terveysväitteet, ja sallittuja terveysväitteitä koskevan lopullisen luettelon hyväksyminen voisi tuoda Bionoricalle ja Diapharmille etua.

35 Ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin katsoi asiassa T-619/14 annetun määräyksen 38, 42 ja 43 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 38, 41 ja 42 kohdassa, että asetuksen N:o 1924/2006 28 artiklan 5 ja 6 kohdan sanamuodosta käy ilmi, että siirtymätoimenpiteitä sovelletaan tämän asetuksen antamisen jälkeen niihin terveysväitteisiin, joita koskeva arviointimenettely on kesken ja joista komissio ei ole tehnyt päätöstä. Näissä olosuhteissa yritykset, joita terveysväitteet, joiden käsittely on kesken, koskevat, voisivat jatkaa niiden käyttämistä mainitun asetuksen 28 artiklan 5 ja 6 kohdassa säädettyä siirtymäjärjestelmää noudattaen. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että asetuksen N:o 1924/2006 17 artiklan 5 kohdassa, jossa lähtökohtaisesti sallitaan se, että kaikki elinkeinoalan toimijat käyttävät lopullisessa luettelossa olevia sallittuja terveysväitteitä, asetetaan nämä väitteet ja ne terveysväitteet, joiden käsittely oli kesken, samaan tilanteeseen eli tilanteeseen, jossa niitä voidaan käyttää elintarvikkeiden markkinointiin.

36 Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi asiassa T-619/14 annetun määräyksen 44 ja 45 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 43 ja 44 kohdassa, että joka tapauksessa oli niin, että vaikka asetuksen N:o 1924/2006 17 artiklan 5 kohdalla olisi Bionorican ja muihin elintarvikealan toimijoiden oikeudelliseen asemaan muita seurauksia kuin tämän asetuksen 28 artiklan 5 ja 6 kohdassa säädetyllä siirtymäjärjestelmällä, tällainen etu perustui luonnollisesti siihen oletukseen, että niitä koskevat terveysväitteet, joiden käsittely oli kesken, sallittaisiin EFSAn arvioinnin ja komission lopullisen päätöksen seurauksena. Unionin yleinen tuomioistuin totesi kuitenkin, että tämä oletus ei ollut tuolla hetkellä konkreettinen ja että se ei tästä syystä täyttänyt unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisia vaatimuksia; oikeuskäytännön mukaan on niin, että jos intressi, johon kantaja vetoaa, liittyy tulevaan oikeusasemaan, kantajan on osoitettava, että oikeusasemaan kohdistuva vaikutus on jo nyt varma. Tästä unionin yleinen tuomioistuin huomautti, että asetuksella N:o 432/2012, jossa laadittiin osittainen luettelo sallituista terveysväitteistä, komissio oli hyväksynyt vain 222 väitettä yhteensä yli 2 000 tutkitusta väitteestä, joten siirtymäjärjestelmä saattoi osoittautua toimijoille edullisemmaksi kuin sallittujen terveysväitteiden lopullinen luettelo.

37 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi asiassa T-619/14 annetun määräyksen 47 ja 48 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 46 ja 47 kohdassa Bionorican ja Diapharmin väitteet, joiden mukaan se, että EFSA oli arvioinut tietyt terveysväitteet ja että toisten väitteiden käsittely oli vielä kesken, loi epäyhdenvertaiset kilpailuolosuhteet markkinoilla, ja katsoi, että tällainen epäyhdenvertainen tilanne saattoi vaikuttaa vain sellaisten tuottajien etuihin, joiden terveysväitteet oli hylätty asetuksen N:o 432/2012 asetuksen antamisen jälkeen, eikä niiden tuottajien etuihin, joiden terveysväitteiden käsittely oli vielä kesken.

38 Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi Bionorican ja Diapharmin väitteet, joiden mukaan niille aiheutui paljon haittaa oikeudellisesta epävarmuudesta, joka vallitsi markkinoilla sen vuoksi, että komissio ei ollut tehnyt lopullista ja täydellistä päätöstä terveysväitteiden hyväksymisestä. Unionin yleinen tuomioistuin korosti tästä asiassa T-619/14 annetun määräyksen 51 ja 52 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 50 ja 51 kohdassa, että oikeusvarmuuden periaate edellyttää, että oikeussäännökset ovat selkeitä ja täsmällisiä ja että niiden seuraukset ovat ennakoitavia. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan säännöt, joita sovelletaan yhtäältä sallittuihin tai hylättyihin terveysväitteisiin, ja toisaalta terveysväitteisiin, joiden käsittely on kesken, täyttivät nämä edellytykset. Erityisesti säännöt, joita sovelletaan terveysväitteisiin, joiden käsittely on kesken, käyvät nimenomaisesti ilmi asetuksesta N:o 1924/2006 ja erityisesti sen 28 artiklan 5 ja 6 kohdasta; tässä artiklassa säädetään järjestelmästä, jota sovelletaan asetuksen antamisen jälkeen terveysväitteisiin, joita ei ole vielä arvioitu ja joista ei vielä ole annettu lopullista päätöstä.

39 Neljänneksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi asiassa T-619/14 annetun määräyksen 54 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 53 kohdassa Bionorican ja Diapharmin väitteet, jotka koskivat taloudellista vahinkoa, jonka viimeksi mainituille oli väitetty aiheutuneen komission toimimatta jättämisen vuoksi, ja totesi, että nämä eivät olleet selittäneet, miten mainittu vahinko oli tapahtunut ja miten vahinko voisi poistua sillä, että komissio kehottaisi EFSAa jatkamaan terveysväitteiden keskeytynyttä arviointia.

40 Lopuksi ja kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin tutki ja hyväksyi ainoastaan asiassa T-620/14 koskevan komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen, joka perustui Bionorican ja Diapharmin asiavaltuuden puuttumiseen. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi tästä asiassa T-620/14 annetun määräyksen 56 kohdassa, että Diapharm, joka on terveysalan yrityksille konsultti- ja neuvontapalveluja – mukaan lukien elintarvikkeita koskevia terveysväitteitä koskevat konsultti- ja neuvontapalvelut – antava yhtiö, ei valmista eikä markkinoi tämäntyyppisiä tavaroita unionin markkinoilla. Tämän vuoksi Diapharmin toiminta ei unionin yleisen tuomioistuimen mukaan liity riittävällä tavalla viimeksi mainittuihin toimintoihin niin, että toimen, joka komission on toteutettava komission mahdollisen laiminlyönnin toteamisen jälkeen, voitaisiin katsoa koskevan Diapharmia suoraan.

Asianosaisten vaatimukset ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa

41 Bionorica ja Diapharm vaativat valituksissaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa yhtäältä asiassa T-619/14 annetun määräyksen ja toisaalta asiassa T-620/14 annetun määräyksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

42 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin hylkää valitukset selvästi perusteettomina ja velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

43 Unionin tuomioistuimen presidentin 21.1.2016 antamalla määräyksellä asiat C-596/15 P ja C-597/15 P yhdistettiin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 54 artiklan mukaisesti asian käsittelyn kirjallista ja suullista vaihetta sekä tuomion antamista varten.

Valitusten tarkastelu

44 Biopharma ja Diapharm esittävät kummatkin valitustensa tueksi kolme valitusperustetta, jotka ovat osittain päällekkäiset.

Asiassa C-596/15 P esitetty toinen valitusperuste ja asiassa C-597/15 P esitetty ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

45 Bionorica moittii toisessa valitusperusteessaan ja Diapharm ensimmäisessä valitusperusteessaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan asiassa T-619/14 annetun määräyksen ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 24 kohdassa, että 19.6.2014 päivätyt kirjeet olivat SEUT 265 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettu kannan määrittely, joten komission laiminlyönti oli korjattu.

46 Valittajien mukaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-619/14 annetun määräyksen ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 23 kohdassa tekemä toteamus, jonka mukaan 19.6.2014 päivätyt kirjeet ”yhdessä luettuina o[livat] riittävän selkeät ja täsmälliset, jotta [Bionorica ja Diapharm] saattoivat ymmärtää [niiden pyyntöjä koskevan] komission kannan ja erityisesti sen, että tämä ei määrännyt EFSAa aloittamaan pyydettyä arviointimenettelyä, sekä tämän kannan perustelut”, osoittaa muun muassa sen, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole tutkinut tarkasti näiden kirjeiden sisältöä.

47 Tästä Bionorica ja Diapharm väittävät, että komissio on näiden kirjeiden kahdessa ensimmäisessä virkkeessä tyytynyt toteamaan kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden arviointiin liittyvän vallitsevan tilanteen. Valittajat väittävät itse jo tiivistäneensä tämän tilanteen kirjeissään, joissa ne pyysivät komissiota toimimaan. Lisäksi ne väittävät, että komissio aloitti pohdintaprosessin, johon se viittaa 19.6.2014 päivätyissä kirjeissä ja jonka yhteydessä näiden väitteiden arvioinnin jatkoa koskeva tausta-asiakirja lähetettiin jäsenvaltioille, heinäkuussa 2012, ja tämä prosessi päättyi vuoden 2012 lopussa, jolloin valtaosa jäsenvaltioista kannatti arvioinnin jatkamista siihen asti käytetyn tieteellisen lähestymistavan mukaisesti, mukaan lukien niiden terveysväitteiden arvioinnin, joiden käsittely oli kesken. Bionoricaan ja Diapharmin mukaan 19.6.2014 päivätyt kirjeet ovat vähintäänkin epäselviä, koska niissä viitataan mahdolliseen uuteen pohdintaprosessiin.

48 Bionorica ja Diapharm toteavat myös, että komissio on 19.6.2014 päivättyjen kirjeiden kolmannessa virkkeessä yksinkertaisesti ilmoittanut kasviperäisten aineiden terveysväitteiden arvioinnin osalta olevansa tietoinen ”monitahoisen aiheen merkityksestä” sekä kuluttajille että elintarvikealan toimijoille. Neljännessä ja viimeisessä virkkeessä komissio on tyytynyt toteamaan, että sille on annettava riittävästi aikaa ja taustatietoja ”parhaan toimintatavan” määrittämiseksi, mutta ei kuitenkaan selosteta, mitä komissio pitää nyt käsiteltävässä asiassa riittävänä.

49 Näin ollen Bionoricaan ja Diapharmin mukaan 19.6.2014 päivätyistä kirjeistä on mahdotonta päätellä komission kantaa sille osoitettuihin toimintakehotuksiin ja erityisesti sitä, aikoiko ja jos aikoi, niin missä vaiheessa komissio kehottaa EFSAa jatkamaan kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden arviointia. Unionin tuomioistuimen 22.5.1985 antaman tuomion (13/83, EU:C:1985:220, 25 kohta) mukaan tällaista välttelevää vastausta ei voida pitää riittävänä kannanmäärittelynä, joka lopettaisi laiminlyönnin.

50 Komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut perustellusti, että Bionorica ja Diapharm saattoivat ymmärtää 19.6.2014 päivättyjen kirjeiden perusteella, että tämä toimielin ei aikonut hyväksyä niiden pyyntöä kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden arvioinnin keskeyttämisen lopettamisesta. Komissio nimittäin katsoo, että näiden kirjeiden asiayhteydestä valittajille kävi ilmi, että komissio oli tarkistanut painopisteitään ja jatkanut näitä aineita koskevien terveysväitteiden arvioinnin keskeytystä tutkiakseen ensin muita kuin kasviperäisiä aineita koskevat terveysväitteet. Näin ollen 19.6.2014 päivätyistä kirjeistä ja niiden asiayhteydestä käy ilmi, että komissio on Bionoricalle ja Diapharmille nämä kirjeet osoittaessaan katsonut, että kyseisissä olosuhteissa ei ollut perusteltua suostua niiden toimintakehotuksiin.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

51 SEUT 265 artiklan toisen kohdan nojalla laiminlyöntikanne otetaan tutkittavaksi vain, jos kyseistä toimielintä, elintä tai laitosta on ensin kehotettu toimimaan. Jollei toimielin, elin tai laitos ole määritellyt kantaansa kahden kuukauden kuluessa mainitusta kehotuksesta, kanne voidaan panna vireille uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

52 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan SEUT 265 artikla koskee laiminlyöntiä, joka perustuu pidättymiseen antamasta ratkaisua tai määrittelemästä kantaa (tuomio 13.7.1971, Deutscher Komponistenverband v. komissio, 8/71, EU:C:1971:82, 2 kohta ja tuomio 19.11.2013, komissio v. neuvosto, C-196/12, EU:C:2013:753, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Tästä on todettava, että laiminlyöntikanne voidaan nostaa paitsi sellaisen toimen toteuttamatta jättämisestä, jolla olisi sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi, myös sellaisen valmistelevan toimen toteuttamatta jättämisestä, jos se on välttämätön sen menettelyn etenemiselle, jonka on tarkoitus päättyä sellaisen toimen toteuttamiseen, jolla on sitovia oikeusvaikutuksia (ks. vastaavasti tuomio 27.9.1988, parlamentti v. neuvosto, 302/87, EU:C:1988:461, 16 kohta).

54 Toimielimelle annetun kehotuksen on oltava riittävän nimenomainen ja täsmällinen, jotta toimielimen on mahdollista tietää konkreettisesti sen päätöksen sisältö, jonka toimielimen vaaditaan tekevän, ja kehotuksesta on myös ilmettävä, että sen tarkoituksena on velvoittaa toimielin määrittämään kantansa (ks. analogisesti tuomio 10.6.1986, Usinor v. komissio, 81/85 ja 119/85, EU:C:1986:234, 15 kohta ja määräys 18.11.1999, Pescados Congelados Jogamar v. komissio, C-249/99 P, EU:C:1999:571, 18 kohta).

55 Lisäksi on huomautettava, että unionin yleisen tuomioistuimen suorittama jonkin tosiseikan tai asiakirjan, kuten kirjeen, oikeudellinen luonnehdinta on oikeuskysymys, joka voidaan ottaa esiin valituksen yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 1.6.2006, P & O European Ferries (Vizcaya) ja Diputación Foral de Vizcaya v. komissio, C-442/03 P ja C-471/03 P, EU:C:2006:356, 90 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Näin ollen kysymys siitä, korjaako kirje, jonka toimielin on lähettänyt vastauksena toimintakehotukseen, tämän toimielimen väitetyn laiminlyönnin, on oikeuskysymys, joka voidaan käsitellä muutoksenhakuvaiheessa.

56 Nyt käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että komissio on ollut asetuksen N:o 1924/2006 13 artiklan 3 kohdan nojalla velvollinen kääntymään EFSAn puoleen hyväksyäkseen tämän jälkeen lopullisen luettelon sallituista terveysväitteistä säädetyssä määräajassa eli viimeistään 31.1.2010 ja että tämä luettelo on hyväksytty vain osittaisesti 16.5.2012 annetulla asetuksella N:o 432/2012. Ei ole myöskään kiistetty sitä, että Bionorica 22.4.2014 päivätyllä kirjeellään ja Diapharm 24.4.2014 päivätyllä kirjeellään, jotka on mainittu tämän tuomion 24 kohdassa, ovat asianmukaisesti kehottaneet komissiota toimimaan eli pyytämään EFSAa aloittamaan viipymättä uudelleen kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden arvioinnin sallittujen terveysväitteiden lopullisen luettelon hyväksymistä varten ja että komissio on vastauksena näihin kirjeisiin tyytynyt toteamaan tämän tuomion 25 kohdassa mainituissa 19.6.2014 päivätyissä kirjeissä, että ”[sille] olisi kuitenkin annettava riittävästi aikaa ja taustatietoja parhaan toimintatavan määrittämiseksi tässä asiassa”.

57 Tästä on todettava, että kuvaillessaan aluksi kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden tilanteen, joka vallitsi komission tämän tuomion 21 kohdassa mainitun 27.9.2010 annetun tiedotteen jälkeen, ja viitatessaan tämän jälkeen riittävään aikaan ja riittäviin taustatietoihin täsmentämättä kuitenkaan sitä, mitä se piti riittävänä kyseessä olevan arviointimenettelyn jatkamiseksi, komissio ei ole ilmoittanut yksiselitteisesti aikomustaan kehottaa tai olla kehottamatta EFSAa jatkamaan tätä arviointia.

58 Toisin sanoen komissio ei ole kuullut EFSAa niin kuin Bionorica ja Diapharm ovat pyytäneet eikä ilmoittanut 19.6.2014 päivätyissä kirjeissä yksiselitteisesti, kuulisiko se EFSAa, ja jos niin milloin, mikä vastaa tämän tuomion 52 kohdassa esitettyjä tapauksia.

59 Edellä esitetystä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan asiassa T-619/14 annetun määräyksen ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 24 kohdassa, että 19.6.2014 päivätyt kirjeet olivat lopettaneet komission laiminlyönnin.

60 Näin ollen asiassa C-596/15 P esitetty toinen valitusperuste ja asiassa C-597/15 P esitetty ensimmäinen valitusperuste on hyväksyttävä.

61 On kuitenkin huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tutkinut lisäksi Bionorican ja Diapharmin oikeussuojan tarpeen ja todettuaan, että se puuttui näiden kahden yrityksen osalta, katsonut, että molemmat kanteet oli jätettävä tutkimatta myös tällä perusteella. Näin ollen ennen kuin asioissa T-619/14 ja T-620/14 annetut määräykset mahdollisesti kumotaan, on syytä tutkia asioissa C-596/15 P ja C-597/15 P esitetyt valitusperusteet näiden määräysten osista, jotka koskevat oikeussuojan tarvetta.

Asiassa C-596/15 P esitetyt ensimmäinen ja kolmas valitusperuste ja asiassa C-597/15 P esitetty toinen valitusperuste

62 Koska asiassa C-596/15 P esitetyt ensimmäinen ja kolmas valitusperuste ja asiassa C-597/15 P esitetty toinen valitusperuste koskevat unionin yleisen tuomioistuimen toteamusta siitä, että Bionoricalta ja Diapharmilta puuttuu oikeussuojan tarve, on nämä valitusperusteet syytä käsitellä yhdessä.

Asianosaisten lausumat

– Asiassa C-596/15 P esitetty ensimmäinen valitusperuste

63 Bionorica väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt menettelyvirheen tukeutuessaan osittain virheellisiin tosiseikkoihin ja on näin luokitellut Bionorican asiassa T-619/14 annetun määräyksen 1 ja 48 kohdassa virheellisesti yritykseksi, joka valmistaa ja markkinoi ravintolisiä tai elintarvikkeita Euroopan markkinoilla. Tämän seurauksena unionin yleinen tuomioistuin on Bionorican mukaan tehnyt tälle vastaisen virheellisen päätöksen katsoessaan, että terveysväitteet, joiden käsittely oli kesken, eivät koskeneet Bionoricaa ja että epäyhdenvertaisten kilpailuolosuhteiden olemassaolo ei näin ollen voinut olla perusta Bionorican oikeussuojan tarpeelle.

64 Bionorica katsoo, että sen unionin yleiseen tuomioistuimeen toimittamasta kannekirjelmästä käy kuitenkin ilmi, että se oli yksi maailman johtavista kasvipohjaisten lääkkeiden valmistajista ja että näihin lääkkeisiin lukeutuivat kannekirjelmässä esimerkkeinä mainitut lääkkeet, jotka sisälsivät aineita, joilla oli terapeuttisia vaikutuksia, joita varten oli haettu hyväksyntää terveysväitteille, joiden käsittely oli kesken.

65 Komissio kiistää nämä Bionorican väitteet.

66 Kuten oikeudenkäyntiasiakirjojen vertailusta asiassa T-619/14 annetun määräyksen kanssa käy komission mukaan ilmi, Bionorican riitauttamat tosiseikkoja koskevat toteamukset, jotka käyvät ilmi valituksenalaisen määräyksen 1 ja 48 kohdasta, eivät ole millään lailla virheellisiä vaan ovat ennemminkin Bionoricalle myönteisiä, koska unionin yleinen tuomioistuin on kyseenalaistamatta vahvistanut kyseisen yrityksen pelkän väitteen siitä, että sen tarkoituksena oli käyttää kasviperäisiä aineita koskevia terveysväitteitä elintarvikealan toimijana. Komissio toteaa, että tämä toteamus on yhdenmukainen kannekirjelmästä ilmi käyvien tietojen kanssa.

– Asiassa C-596/15 P esitetty kolmas valitusperuste ja asiassa C-597/15 P esitetty toinen valitusperuste

67 Bionorica väittää kolmannessa valitusperusteessaan ja Diapharm toisessa valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan täydentävästi asiassa T-619/14 annetun määräyksen 55 ja 56 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 54 ja 55 kohdassa, että niiden nostamat laiminlyöntikanteet oli jätettävä tutkimatta oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi, koska niille ei olisi voinut koitua varmaa etua sallittujen terveysväitteiden lopullisen luettelon hyväksymisestä.

68 Bionorica ja Diapharm väittävät ensinnäkin, että sallittujen terveysväitteiden käyttämiseen ja sellaisten terveysväitteiden käyttämiseen, joiden käsittely on kesken, sovelletaan erilaisia edellytyksiä ja näin ollen niitä ei voida asettaa samaan asemaan. Ne katsovat tästä, että asetuksen N:o 1924/2006 28 artiklan 5 ja 6 kohdassa ei sallita terveysväitteiden, joiden käsittely on kesken, varauksetonta käyttämistä, vaan asetetaan niiden käyttämiselle edellytyksiä, koska näiden väitteiden on erityisesti oltava ”tämän asetuksen ja niihin sovellettavien kansallisten säännösten mukaisia”.

69 Tämä merkitsee Bionorican ja Diapharmin mukaan muun muassa sitä, että asetuksen N:o 1924/2006 mukaan terveysväitteet, joiden käsittely on kesken, eivät saa olla harhaanjohtavia ja niiden on perustuttava yleisesti hyväksyttyyn tieteelliseen näyttöön. Tästä on todettava, että sen selvittäminen, täyttyvätkö nämä edellytykset tai onko ostajia johdettu harhaan, edellyttää elintarvikkeiden valvonnan osalta toimivaltaisten valtion viranomaisten harjoittaman valvonnan lisäksi kansallisten tuomioistuinten, joiden käsiteltäväksi muut alan toimijat ovat saattaneet asian, tapauskohtaista tutkintaa. Saksan käytännössä tällainen tuomioistuinvalvonta, joka voi johtaa myynnin välittömään keskeyttämiseen Saksan alueella, toteutetaan kuitenkin sellaisen suppean tarkastelun yhteydessä, joka ei systemaattisesti johda aineellisesti hyväksyttäviin lopputuloksiin, ja nämä lopputulokset voivat kaiken lisäksi vaihdella saman terveysväitteen osalta merkittävästi eri tuomioistuinten välillä erityisesti yleisesti hyväksyttyä tieteellistä näyttöä koskevan epätarkan oikeudellisen edellytyksen, joka jättää huomattavasti tulkinnanvaraa, yhteydessä.

70 Näin ollen ei Bionoricalla ja Diapharmilla eikä muillakaan yrityksillä ole missään vaiheessa minkäänlaista oikeudellista varmuutta siitä, että terveysväitteitä, joiden käsittely on kesken, voidaan käyttää laillisesti. Sitä vastoin asia on toisin sellaisten sallittujen terveysväitteiden osalta, jotka ovat positiivisessa ja tyhjentävässä luettelossa, jolla tutkinnat saatetaan loppuun tapauskohtaisesti. Tästä Bionorica ja Diapharm väittävät myös, että unionin lainsäätäjä ei ole säätänyt nimenomaisesti siirtymätoimenpiteistä ajanjaksolle, joka ulottuu 31.1.2010 jälkeiseen aikaan eli sallittujen terveysväitteiden luettelon hyväksymiselle asetuksen N:o 1924/2006 13 artiklan 3 kohdassa säädetyn määräajan jälkeiseen aikaan.

71 Vastauksena toteamukseen, jonka unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt asiassa T-619/14 annetun määräyksen 45 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 44 kohdassa ja jonka mukaan siirtymätoimenpiteiden soveltaminen voi olla edullisempaa kuin terveysväitteiden hylkääminen, Bionorica ja Diapharm esittävät, että oikeusvarmuuden, johon ne pyrkivät terveysväitteitä käytettäessä, suhteen ja näin ollen niiden edun suhteen lopullisesti sallitut terveysväitteet ovat yhtä luotettava indikaattori kuin lopullisesti hylätyt terveysväitteet.

72 Toiseksi Bionorica ja Diaphram väittävät, että katsoessaan asiassa T-619/14 annetun määräyksen 47 ja 48 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 46 ja 47 kohdassa, että epäyhdenvertaiset kilpailuolosuhteet voivat syntyä vain sellaisten tuottajien suhteen, joiden terveysväitteet on hylätty asetuksen N:o 432/2012 antamisen jälkeen, verrattuna niihin tuottajiin, joiden terveysväitteet on hyväksytty tällä asetuksella, mutta ei sellaisten tuottajien suhteen, joiden terveysväitteiden käsittely on kesken, unionin yleinen tuomioistuin on tukeutunut virheelliseen tulkintaan, jonka mukaan hyväksyttyjä terveysväitteitä ja niitä terveysväitteitä, joiden käsittely on kesken, on kohdeltava samalla

tavalla. Vaikka sallittujen terveysväitteiden ja hylättyjen terveysväitteiden osalta onkin selvää, että niitä voidaan tai ei voida käyttää, ei tällaista oikeusvarmuutta ole tilanteessa, joka koskee terveysväitteitä, joiden käsittely on kesken.

73 Lopuksi Bionorica ja Diapharm toteavat kolmanneksi viitaten asiassa T-619/14 annetun määräyksen 51–53 kohtaan ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 50–52 kohtaan, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että sekä sallittuihin ja hylättyihin terveysväitteisiin että niihin terveysväitteisiin, joiden käsittely on kesken, sovellettavat säännöt ovat riittävän selkeitä ja täsmällisiä ja että niiden seuraukset ovat riittävällä tavalla ennakoitavissa. Bionorica ja Diapharm nimittäin katsovat, että terveysväitteisiin, joiden käsittely on kesken, sovellettavilla siirtymätoimenpiteillä, jotka yhtäältä merkitsevät kussakin tapauksessa uutta analyysia, jossa tieteellisen näytön arviointiin liittyy huomattava harkintavalta, ja jotka toisaalta voivat johtaa hyvin erilaisiin tai jopa ristiriitaisiin ratkaisuihin erityisesti Saksan oikeuskäytännössä, ei ole riittävän ennakoitavissa olevia oikeusvaikutuksia.

74 Komissio väittää, että siltä osin kuin Bionorica ja Diapharm eivät kumpikaan harjoittaneet tuotantotoimintaa elintarvikealan yrityksenä kanteen nostamishetkellä, kumpikaan näistä yrityksistä ei voi saada varmaa etua elintarvikkeisiin liittyvien kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden lopullisesta sallimisesta, koska ne eivät itse osallistu niiden elintarvikkeiden valmistukseen tai markkinointiin, joita voidaan mainostaa tämäntyyppisillä väitteillä.

75 Aluksi on todettava Bionorican ja Diapharmin väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti asettanut samaan tilanteeseen sallitut terveysväitteet ja terveysväitteet, joiden käsittely on kesken, että komissio katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin on tyytynyt toteamaan asiassa T-619/14 annetun määräyksen 43 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 42 kohdassa, että terveysväitteiden käyttäminen oli sallittua näissä kahdessa tapauksessa. Komission mukaan tämä toteamus on asetuksen N:o 1924/2006 28 artiklan 5 ja 6 kohdan valossa sääntöjenmukainen. Sitä vastoin komission mukaan on ilmiselvää, että terveysväitteiden lainmukainen käyttäminen, olivatpa nämä väitteet sallittuja tai olipa niiden käsittely vielä kesken, edellyttää, että unionin lainsäätäjän tätä varten asettamia edellytyksiä noudatetaan jokaisessa yksittäistapauksessa. Lisäksi valittajien toteamuksia, jotka liittyvät voimassa olevan kansallisen oikeuden soveltamisen jatkamisesta aiheutuviin kielteisiin vaikutuksiin, ei ole aineellisesti kohdistettu unionin yleistä tuomioistuinta vastaan vaan yhtäältä Saksan lainsäätäjää ja tuomioistuimia vastaan ja toisaalta unionin lainsäätäjää, joka on antanut kyseessä olevat siirtymäsäännökset, vastaan.

76 Tämän jälkeen komissio toteaa vastauksena valittajien väitteeseen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että terveysväitteiden, joiden käsittely oli kesken, sallimisesta koituva etu valittajille oli vain tuleva ja epävarma, että valittajat eivät tässä yhteydessä riitauta sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut perustellusti, että kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden salliminen oli seikka, joka ei vielä ollut konkretisoitunut ja joka ei siis voinut täyttää edellytyksiä, jotka ilmenevät vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan silloin, jos intressi, johon kantaja vetoaa, liittyy tulevaan oikeusasemaan, kantajan on osoitettava, että oikeusasemaan kohdistuva vaikutus on jo nyt varma.

77 Komission mukaan Bionorica ja Diapharm kuitenkin katsovat, että ne voivat saada etua jopa kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden hyväksymisen epäämisestä. Komission mukaan tämä väite, jota ei missään tapauksessa voi esittää elinkeinoalan toimija, joka haluaa käyttää terveysväitettä, osoittaa selvästi, että valittajat eivät pidä tärkeänä kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden sallimista vaan ainoastaan jonkinlaisen luettelon olemassaoloa, joka voisi toki vaikuttaa muiden yritysten oikeusasemaan mutta joka valittajien elinkeinotoimintaan nähden voi koskea vain niiden tosiasiallista tilannetta.

78 Bionoricaan tapauksessa tällainen epääminen merkitsee komission mukaan sitä, että elinkeinoalan yrityksillä ei enää olisi oikeutta käyttää näitä väitteitä, mikä antaisi Bionoricalle kasvipohjaisten lääkkeiden valmistajana mahdollisuuden pitää epätoivotut kilpailijat poissa elintarvikealalta. Diapharmin osalta kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden hylkäämisellä tai hyväksymisellä tai käsittelyn keskeyttämisen jatkamisella ei niin ikään olisi mitään vaikutusta Diapharmin oikeusasemaan, koska tämä yhtiö voi harjoittaa konsulttipalvelutoimintaansa kaikissa näissä tapauksissa.

79 Lopuksi komissio vaatii valittajien niiden väitteiden hylkäämistä, jotka koskevat siirtymäsäännösten soveltamisesta aiheutuneeksi väitettyä oikeudellista epävarmuutta, ja väittää, että unionin yleisen tuomioistuimen oikeusvarmuudesta tekemien ja valittajien riitauttamien toteamusten pätevyydelle löytyy täysi tuki relevantista oikeuskäytännössä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

– Asiassa C-596/15 P esitetty ensimmäinen valitusperuste

80 Asiassa T-619/14 annetusta määräyksestä käy ilmi, että vaikka unionin yleinen tuomioistuin on Bionoricaan oikeussuojan tarvetta arvioidessaan ottanut lähtökohdaksi oletuksen, jonka mukaan tämä oli elintarvikkeiden valmistaja, se ei ole tukeutunut tähän Bionoricalla olevaksi väitettyyn asemaan todetessaan, että Bionoricalla ei ollut oikeussuojan tarvetta.

81 Näissä olosuhteissa on todettava, että siltä osin kuin seuraukset, joiden Bionorica väittää aiheutuvan siitä, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut sitä koskevat tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla, perustuvat asiassa T-619/14 annetun määräyksen virheelliseen tulkintaan, Bionoricaan tästä esittämät väitteet on hylättävä tehottomina, koska ne eivät voi johtaa tämän määräyksen kumoamiseen (ks. vastaavasti tuomio 9.9.2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. komissio, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 87 ja 88 kohta ja tuomio 26.7.2017, AGC Glass Europe ym. v. komissio, C-517/15 P, ei julkaistu, EU:C:2017:598, 63–65 kohta).

82 Näin ollen asiassa C-596/15 P esitetty ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

– Asiassa C-596/15 P esitetty kolmas valitusperuste ja asiassa C-597/15 P esitetty toinen valitusperuste

83 Aluksi on huomautettava, että kantajan on osoitettava oikeussuojan tarpeensa, joka on olennainen ja ensimmäinen edellytys kaikille kanteille (ks. vastaavasti määräys 31.7.1989, S. v. komissio, 206/89 R, EU:C:1989:333, 8 kohta ja tuomio 4.6.2015, Andechser Molkerei Scheitz v. komissio, C-682/13 P, ei julkaistu, EU:C:2015:356, 27 kohta).

84 Kantajan oikeussuojan tarpeen on oltava jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva eikä se voi koskea tulevaa ja hypoteettista tilannetta. Tämän oikeussuojan tarpeen on – kun otetaan huomioon kanteen kohde – oltava olemassa kannetta nostettaessa, tai muuten kanne jätetään tutkimatta, ja oltava edelleen olemassa tuomioistuimen ratkaisun julistamiseen saakka sillä uhalla, että lausunnon antaminen asiassa raukeaa (tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 56 ja 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

85 Kantajan oikeussuojan tarve edellyttää sitä, että kanteen lopputuloksesta voi olla henkilökohtaista hyötyä sille asianosaiselle, joka sen on nostanut (tuomio 7.6.2007, Wunenburger v. komissio, C-362/05 P, EU:C:2007:322, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 17.4.2008, Flaherty ym. v. komissio, C-373/06 P, C-379/06 P ja C-382/06 P, EU:C:2008:230, 25 kohta ja tuomio 4.6.2015, Andechser Molkerei Scheitz v. komissio, C-682/13 P, ei julkaistu, EU:C:2015:356, 25 kohta). Sitä

vastoin oikeussuojan tarve puuttuu, mikäli kanteen menestyminen ei missään tapauksessa tyydyttäisi kantajaa (ks. analogisesti tuomio 9.6.2011, Evropaïki Dynamiki v. EKP, C-401/09 P, EU:C:2011:370, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

86 Nyt käsiteltävässä tapauksessa unionin yleinen tuomioistuin on ensinnäkin asiassa T-619/14 annetun määräyksen 38–43 ja 45 kohdassa sekä asiassa T-620/14 annetun määräyksen 38–42 ja 44 kohdassa hyväksynyt komission väitteen, jonka mukaan Bionorica ja Diapharm eivät voi saada varmaa etua sallittujen terveysväitteiden luettelon hyväksymisestä, koska sovellettavalla siirtymäjärjestelmällä jo asetetaan terveysväitteet, joiden käsittely on kesken, yhtä edulliseen tilanteeseen kuin sallitut terveysväitteet.

87 Tätä siirtymäjärjestelmän ja lopullisen järjestelmän vastaavuutta koskevaa päätelmää ei kuitenkaan voida hyväksyä. Tästä on todettava, että vaikka on totta, kuten unionin yleinen tuomioistuin on katsonut asiassa T-619/14 annetun määräyksen 43 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 42 kohdassa, että sallittuja terveysväitteitä ja terveysväitteitä, joiden käsittely on kesken, voidaan lähtökohtaisesti käyttää elintarvikkeiden markkinointiin, näihin kahteen terveysväiteryhmään sovelletaan kuitenkin eri vaatimuksia ja eri edellytyksiä.

88 On nimittäin niin, että siinä missä asetuksen N:o 1924/2006 17 artiklan 5 kohdassa sallitaan periaatteessa se, että kaikki elintarvikealan toimijat voivat käyttää sallittuja terveysväitteitä, jotka on mainittu kyseisessä unionin yhtenäisessä lopullisessa luettelossa, terveysväitteiden, joiden käsittely on kesken ja joihin sovelletaan siirtymäjärjestelmää, on erityisesti tämän asetuksen 28 artiklan 5 ja 6 kohdan nojalla oltava asetuksen ja kyseisiin terveysväitteisiin sovellettavien kansallisten säännösten mukaisia.

89 Tämä merkitsee erityisesti yhtäältä sitä, että asetuksen N:o 1924/2006 3 artiklan toisen alakohdan a alakohdan ja 6 artiklan 1 kohdan mukaan mitkään terveysväitteet eivät saa olla moniselitteisiä tai harhaanjohtavia ja niiden on perustuttava yleisesti hyväksyttyyn tieteelliseen näyttöön. Toisaalta terveysväitteiden, joiden käsittely on kesken, on myös noudatettava kussakin jäsenvaltiossa tämän oman kansallisen järjestelmän vaatimuksia. Näin ollen tapauskohtainen arviointi sisältää riskin siitä, että tällaisten väitteiden sallimista koskevat kansalliset hallinnolliset ja oikeudelliset menettelyt johtavat erilaisiin lopputuloksiin paitsi eri jäsenvaltioiden välillä myös saman jäsenvaltion alueella.

90 Komissio on todennut tästä unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa, että jäsenvaltioiden kansalliset säännökset eroavat toisistaan erityisesti sen kysymyksen osalta, onko kasviperäinen aine turvallinen.

91 On kuitenkin todettava, että tällainen siirtymätilanne, jota on jatkettu määräämättömästi sen ajanjakson yli, jonka piti asetuksen N:o 1924/2006 13 artiklan 3 kohdan nojalla päättyä viimeistään 31.1.2010, ei vastaa viimeksi mainitun asetuksen vaatimuksia, jotka on muotoiltu sen johdanto-osan 23 perustelukappaleessa ja joiden mukaan terveysväitteiden tieteellisen arvioinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi EFSAn olisi tehtävä tällaiset arvioinnit (ks. vastaavasti tuomio 14.7.2016, Verband Sozialer Wettbewerb, C-19/15, EU:C:2016:563, 41 kohta).

92 Tämän tuomion 87–91 kohdassa esitettyjen toteamusten perusteella on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on asiassa T-619/14 annetun määräyksen 47 ja 48 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 46 ja 47 kohdassa perustanut päättelynsä virheelliselle oletukselle siirtymäjärjestelmän ja lopullisen järjestelmän vastaavuudesta ja päätynyt virheellisesti siihen lopputulokseen, että epäyhdenvertaiset kilpailuolosuhteet voivat syntyä vain sellaisten tuottajien suhteen, joiden terveysväitteet on hylätty asetuksen N:o 432/2012 antamisen myötä verrattuna niihin tuottajiin, joiden terveysväitteet on hyväksytty tällä asetuksella, mutta ei sellaisten tuottajien suhteen, joiden terveysväitteiden käsittely on kesken.

93 Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-619/14 annetun määräyksen 45 kohdassa ja asiassa T-620/14 annetun määräyksen 44 kohdassa tekemästä toteamuksesta, jonka mukaan Bionorican ja Diapharmin oikeussuojan tarpeen tunnustamista vastaan puhuu se seikka, että siirtymäjärjestelmä voi olla edullisempi kuin terveysväitteen lopullinen hylkääminen, koska komissio hyväksyi asetuksella N:o 432/2012, jossa vahvistettiin sallittujen terveysväitteiden osittainen luettelo, vain 222 väitettä kaikkiaan yli 2 000 tutkitusta väitteestä, on todettava, että toteamus on virheellinen.

94 Tällaisen näkökannan omaksuminen nimittäin merkitsisi, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 67 kohdassa, että kantajalla olisi tarve nostaa laiminlyöntikanne vain, mikäli tämän kanteen epäedullisin mahdollinen lopputulos olisi edullisempi kuin vallitseva tilanne.

95 On kuitenkin huomautettava, että tämän tuomion 85 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan oikeussuojan tarve puuttuu vain, mikäli kanteen menestyminen ei missään tapauksessa tyydyttäisi kantajaa.

96 Tästä on todettava, että myös terveysväitteen hylkääminen voi tuottaa oikeusvarmuuden osalta etua talouden toimijalle, joka suunnittelee tulevansa elintarvikkeiden tai ravintolisien markkinoille. Sellaisten terveysväitteiden, joiden käsittely on ollut tähän mennessä kesken, oikeusaseman yksiselitteinen määrittäminen mahdollistaa nimittäin täten sen, että tällainen toimija voi mukauttaa kaupallisen strategiansa.

97 Näissä olosuhteissa ja ottaen huomioon tämän tuomion 87–96 kohdassa todetut unionin yleisen tuomioistuimen tekemät oikeudelliset virheet on todettava asiassa C-596/15 P esitetty kolmas valitusperuste perustelluksi. Näin ollen valitus asiassa C-596/15 P on hyväksyttävä.

98 Asiassa C-597/15 P esitetystä toisesta valitusperusteesta on todettava, kuten Diapharmin unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyn menettelyn aikana toimittamista asiakirjoista käy ilmi, että Diapharm on muun muassa ravintolisiä ja elintarvikkeita koskeviin terveysväitteisiin liittyvää neuvontaa antava yritys. Se väittää valituksessaan toimivansa jo kyseessä olevien tuotteiden suunnittelu- ja luomisvaiheessa ja tarjoavansa asiakkailleen muun muassa käyttövalmiita tuotteiden valmistusohjeita, pakkaus- ja merkintäehdotuksia, tekijänoikeudellisia kysymyksiä koskevaa apua sekä kattavia kaupallisia strategioita ja mainontaa koskevia strategioita.

99 Kuten Diapharm on sitä vastoin vahvistanut unionin tuomioistuimessa, sen toiminta ei käsitä ravintolisien tai elintarvikkeiden valmistusta eikä myyntiä.

100 Diapharm toteaa valituksessaan, että se, ettei komissio ole hyväksynyt kasviperäisiä aineita koskevien väitteiden lopullista luetteloa, aiheuttaa Diapharmille vahinkoa, sillä se vähentää sen palvelujen kysyntää ja aiheuttaa sitä kautta merkittäviä tulonmenetyksiä. Diapharm ei nimittäin tämän luettelon puuttuessa voi tarjota luotettavia neuvoja ravintolisien tai elintarvikkeiden myyntimahdollisuuksista.

101 Nyt käsiteltävässä asiassa ei voida katsoa, että Diapharm olisi näyttänyt toteen oikeussuojan tarpeensa, koska se ei voi saada tämän tuomion 85 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaista henkilökohtaista hyötyä siitä, että EFSA aloittaa uudelleen kasviperäisiä aineita koskevien terveysväitteiden arvioinnin, eikä siitä, että tämän seurauksena hyväksytään lopullinen luettelo sallituista terveysväitteistä.

102 On nimittäin niin, että koska Diapharm on talouden toimija, joka toimii ravintolisien ja elintarvikkeiden tuotantoprosessin ja myynnin aikaisessa vaiheessa, se ei voi itse käyttää kyseessä olevia väitteitä, eikä se myöskään ole näitä väitteitä käyttävien toimijoiden suora kilpailija.

103 Edellä esitettyjen toteamusten perusteella on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan asiassa T-620/14 annetun määräyksen 55 kohdassa, että Diapharmin laiminlyöntikanne oli hylättävä myös oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi.

104 Näin ollen asiassa C-597/15 P esitetty toinen valitusperuste on todettava perusteettomaksi.

Asiassa C-597/15 P esitetty kolmas valitusperuste

105 Diapharm väittää kolmannessa valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että Diapharmin toiminnalla ei neuvontayrityksenä ole riittävää yhteyttä kyseessä olevien elintarvikkeiden valmistukseen ja että se ei näin ollen täytä asiavaltuutensa edellytystä, jonka mukaan asian on koskettava sitä suoraan.

106 Tästä on huomautettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan oikeussuojan tarve ja asiavaltuus muodostavat erilliset tutkittavaksi ottamisen edellytykset, jotka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on täytettävä kumulatiivisesti voidakseen nostaa SEUT 265 artiklan kolmannen kohdan mukaisen laiminlyöntikanteen (ks. analogisesti tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 62 kohta).

107 Kun kuitenkin otetaan huomioon asiassa C-597/15 P esitettyyn toiseen valitusperusteeseen annettu vastaus, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että Diapharmilla ei ollut oikeussuojan tarvetta, ei ole tarpeen tutkia kolmatta valitusperustetta.

108 Näin ollen valitus asiassa C-597/15 P on hylättävä.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

109 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun, jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi. Se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

110 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo, että sillä on käytettävissään tarvittavat seikat, jotta se voi ratkaista lopullisesti asiassa T-619/14 komission ensimmäisessä oikeusasteessa käydyssä menettelyssä esittämän oikeudenkäyntiväitteen.

111 Komissio on esittänyt kolme oikeudenkäyntiväitettä, jotka koskevat sitä, että kanteella ei ole hyväksyttävää kohdetta, että Bionoricalla ei ole oikeussuojan tarvetta ja että siltä puuttuu asiavaltuus.

112 Aluksi on tutkittava komission esittämä oikeudenkäyntiväite, joka koskee sitä, että Bionoricalla ei ole oikeussuojan tarvetta.

113 Tästä on todettava, että on niin, kuten Bionorican unionin yleiselle tuomioistuimelle esittämistä seikoista ja erityisesti sen kannekirjelmän 13 ja 29 kohdasta siinä olevista liitteistä 8 ja 9 käy ilmi ja kuten Bionorica on valituksen tehdessään todennut unionin tuomioistuimessa, että se ei toiminut elintarvikkeiden tai ravintolisien tuotannon markkinoilla unionissa. Bionorica oli nimittäin kasvipohjaisten lääkkeiden valmistaja, ja asetuksen N:o 1924/2006, joka koskee vain elintarvikkeita koskevia terveysväitteitä, säännökset eivät koske tällaisia lääkkeitä.

114 Bionorica väittää kyllä, että kun otetaan huomioon sen toiminta niiden kasvipohjaisten lääkkeiden markkinoilla, jotka sisältävät kasviperäisiä aineita, joita terveysväitteet, joiden käsittely on kesken, koskevat, se on valmis tulemaan ravintolisien markkinoille, mikäli kyseessä olevat terveysväitteet sallitaan.

115 On kuitenkin niin, että pelkkä aikomusta koskeva ilmoitus ei riitä tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti osoittamaan Bionoricaan jo syntynyttä ja edelleen voimassa olevaa oikeussuojan tarvetta, koska ilmoitus koskee tulevaa ja epävarmaa tilannetta (ks. myös vastaavasti tuomio 20.6.2013, Cañas v. komissio, C-269/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:415, 16 ja 17 kohta).

116 Näin ollen Bionoricaan asiassa T-619/14 nostama kanne on jätettävä tutkimatta ilman, että on tarpeen tutkia muita komission esittämiä oikeudenkäyntiväitteitä.

Oikeudenkäyntikulut

117 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Työjärjestyksen 138 artiklan 2 kohdassa, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, määrätään, että jos hävinneitä asianosaisia on useita, unionin tuomioistuin ratkaisee, miten kulut on jaettava näiden asianosaisten kesken.

118 Koska Bionoricaan valitus on hyväksytty, mutta sen laiminlyöntikanne on hylätty, Bionorica ja komissio vastaavat kumpikin omista oikeudenkäyntikuluistaan, jotka ovat aiheutuneet sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että muutoksenhakumenettelyssä.

119 Koska Diapharm on hävinnyt asian ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, Diapharm on velvoitettava korvaamaan valitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa Bionorica vastaan komissio 16.9.2015 antama määräys (T-619/14, ei julkaistu, EU:T:2015:723) kumotaan.

2) Bionorica SE:n asiassa T-619/14 nostama laiminlyöntikanne jätetään tutkimatta.

3) Valitus asiassa C-597/15 P hylätään.

4) Bionorica SE ja Euroopan komissio vastaavat kumpikin omista oikeudenkäyntikuluistaan, jotka ovat aiheutuneet sekä asiassa T-619/14 ensimmäisessä oikeusasteessa että muutoksenhausta asiassa C-596/15 P.

5) Diapharm GmbH & Co. KG velvoitetaan korvaamaan muutoksenhausta asiassa C-597/15 P aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset